

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в IV кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Дніпропетровської області** у IV кварталі 2024 року свідчать, що на тлі війни, браку кваліфікованих працівників та високих цін на сировину, матеріали респонденти очікували зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Також респонденти негативно оцінювали перспективи розвитку власних підприємств. Очікувалася вища інфляція. Девальваційні очікування залишалися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.4%. Найпесимістичніші очікування були у респондентів підприємств енерго- та водопостачання, а також у респондентів транспорту та зв'язку («мінус» 66.7% та «мінус» 42.9% відповідно);
- швидше зростання цін на споживчі товари та послуги: частка респондентів, які очікували, що зростання споживчих цін перевищить 10.0%, становила 64.6% (у попередньому кварталі – 53.8%), у цілому по Україні – 53.7%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжували називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікувало 94.9% респондентів (у попередньому кварталі – 92.5%), у цілому по Україні – 92.8%;
- погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – «мінус» 8.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 11.1%), у цілому по Україні – «мінус» 1.2% (таблиця). Найпесимістичніші очікування в респондентів транспорту та зв'язку, водночас єдині оптимістичні очікування у підприємств сільського господарства (баланси відповідей – «мінус» 42.9% та 14.3% відповідно);
- зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 3.8% і «мінус» 21.4% відповідно (у попередньому опитуванні – «мінус» 6.4% і 3.3% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – 9.0% та 7.7% відповідно;
- зростання інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 2.6% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 1.3%). Водночас респонденти очікували зменшення обсягів інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 9.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.8%) (таблиця). У цілому по Україні – 9.3% та «мінус» 1.6% відповідно;
- скорочення чисельності працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 11.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 13.8%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 6.6%. Найбільше скорочення чисельності працівників очікували респонденти підприємств оптової та роздрібною торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 20.0%);
- зростання цін як на товари / послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва: баланси відповідей – 85.9% та 67.9% відповідно (у III кварталі 2024 року – 93.8% та 61.7% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на товари / послуги власного виробництва в респондентів торгівлі та переробної промисловості (баланси відповідей – 100.0% та 87.0% відповідно). На подорожчання товарів / послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції: баланс відповідей – 73.7% (у III кварталі 2024 року – 75.9%). Респонденти також очікували пришвидшення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 50.6% (у попередньому кварталі – 42.5%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників, а також занадто високі ціни на сировину та матеріали (графік 5).

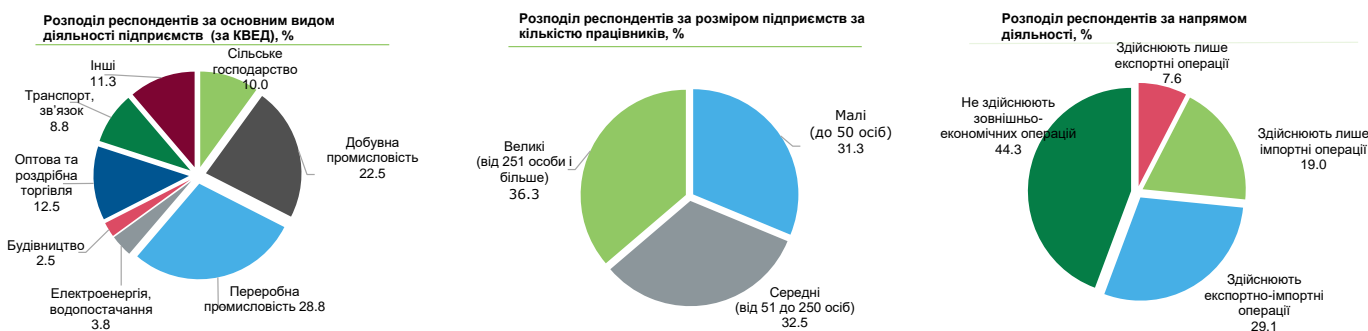
Очікування щодо зростання потреби в позикових коштах найближчим часом дещо послабилися (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (32.5%), надавали перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом залишаються жорсткими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави були основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

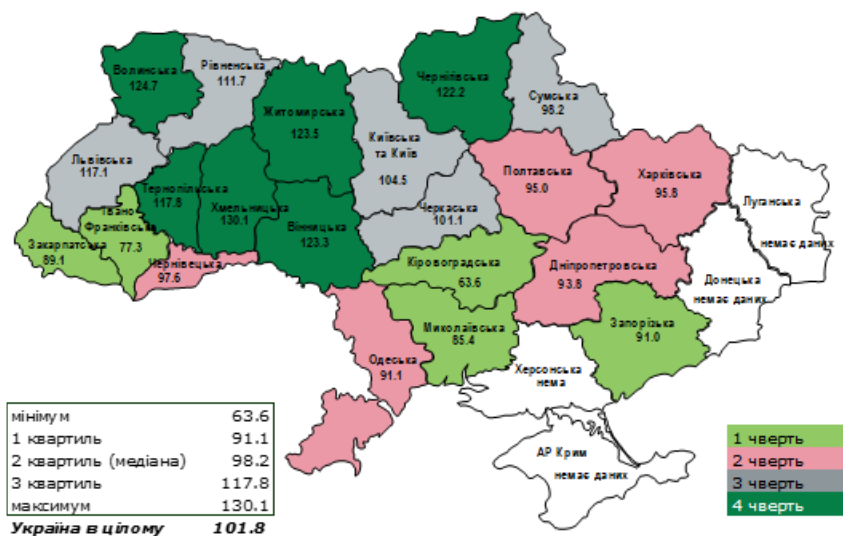
- поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий: баланс відповідей – «мінус» 30.4% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 27.2%), у цілому по Україні – «мінус» 6.1%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 19.0% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 9.1%);
- підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей: баланс відповідей – 36.0% (у попередньому кварталі – 26.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 жовтня – 27 листопада 2024 року;
- опитано всього 80 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інше.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-3.7	0.0	-3.9	-11.1	-8.9
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	3.7	7.8	5.2	-6.4	-3.8
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-13.9	-2.9	-12.2	-6.8	-9.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-1.3	4.1	-5.3	-1.3	2.6
кількості працівників	-5.2	-7.7	-5.2	-13.8	-11.5

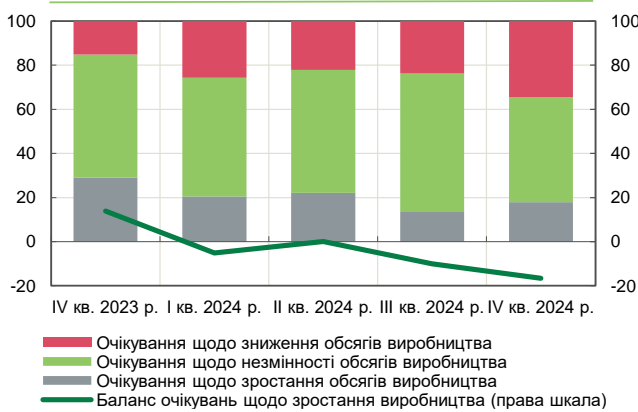
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

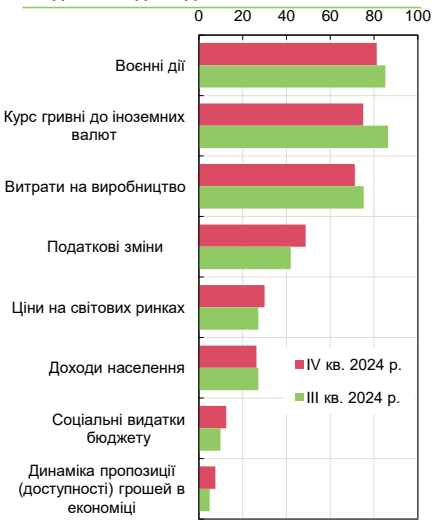
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

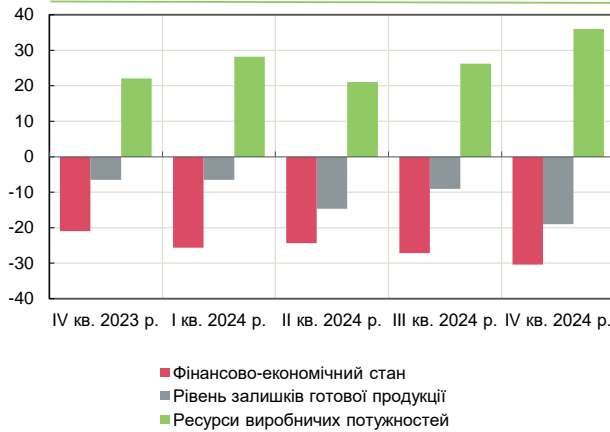
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

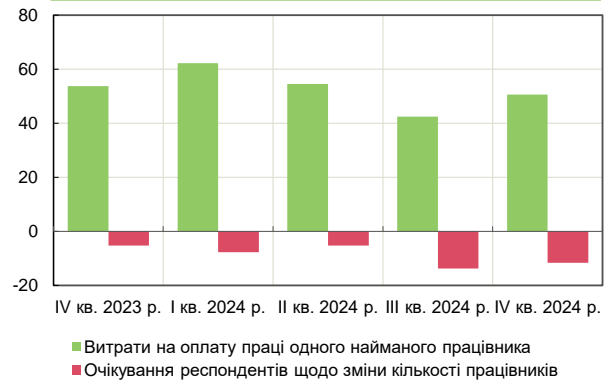
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

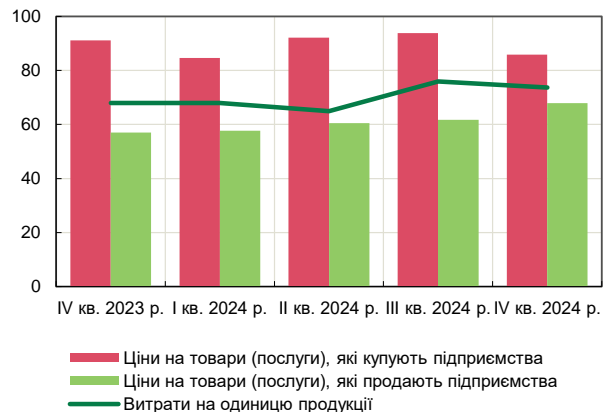
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

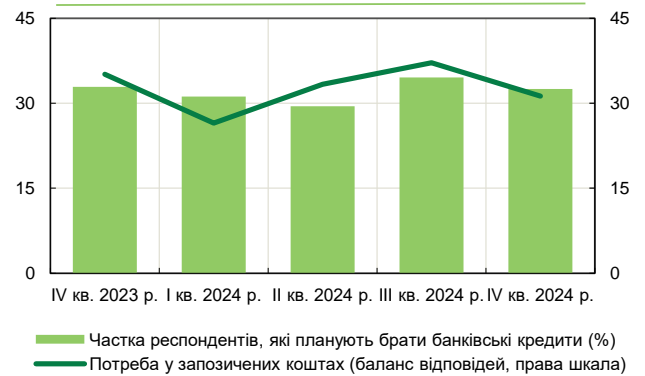
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

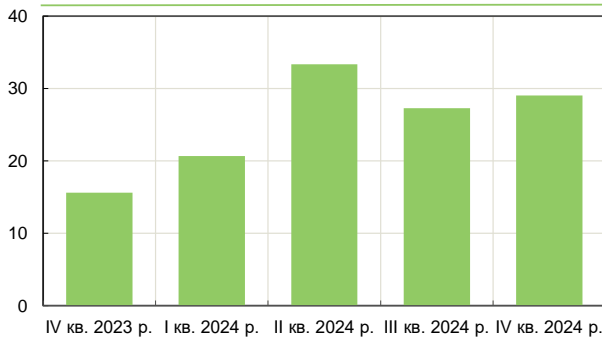
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

